

**Briuselis, 2025 m. spalio 3 d.
(OR. en)**

9205/25

LIMITE

**JAI 647
MIGR 183
COMIX 150**

**CH
IS
LI
NO**

**Tarpinstitucinė byla:
2025/0059 (COD)**

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinų atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Pirmininkaujančios valstybės narės dokumentas dėl kitų valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo

Pastaraisiais metais mūsų darbotvarkėje daug dėmesio skirta veiksmingesnei grąžinimo politikai. Ir toliau yra svarbu užtikrinti, kad mūsų grąžinimo politika veiktų veiksmingai ir kad galėtume padidinti iš ES į trečiąsias šalis grąžinamų asmenų skaičių, – taip mūsų visuomenė galės pasitikėti vyriausybės gebėjimu valdyti migraciją ir nukreipti išteklius tiems asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga. Veiksminga grąžinimo politika taip pat bus aiški žinia visiems apsaugos poreikių neturintiems trečiųjų šalių piliečiams, kuri atgrasys juos nuo pavojingų kelionių į Europos Sąjungą, ir padės išvengti pavojaus žmonių gyvybei sukėlimo.

Nėra greito sprendimo, kuris užtikrintų veiksmingą grąžinimo politiką. Tai sudėtingas ir daug laiko reikalaujantis procesas, kuriame dalyvauja daug įstaigų ir (arba) institucijų valstybėse narėse ir trečiosiose šalyse.

Veiksmingai grąžinimo politikai užtikrinti mums visų pirma reikia esamas aplinkybes atitinkančios teisinės sistemos – tokia sistema turėtų atliepti valstybių narių poreikius ir suteikti mums galimybę greitai ir veiksmingai grąžinti asmenis. Europos Komisija išklause mūsų vadovų raginimą skubiai pateikti pasiūlymą dėl naujo grąžinimo teisės akto – jis buvo pateiktas kovo mėn. Nuo to laiko mūsų ekspertai labai daug diskutavo dėl Komisijos pasiūlymo dėl Grąžinimo reglamento, kuriuo nustatoma bendra ES grąžinimo sistema, ir siekė užtikrinti, kad jo nuostatos suteiktų valdžios institucijoms galimybę greitai ir veiksmingai grąžinti asmenis.

Pasiūlymas yra labai sudėtingas ir detalus, todėl diskusijoms reikia laiko. Vis dėlto manome, kad reikia skubiai nustatyti atnaujintas ir šiuolaikiškas neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo taisykles. Esame įsitikinę, kad dėl mūsų ryžto sunkiai dirbti šiuo klausimu ir nuolatinių valstybių narių pastangų iki Danijos pirmininkavimo laikotarpio pabaigos galėsime nustatyti savo poziciją dėl siūlomo Grąžinimo reglamento. Tikimės valstybių narių paramos šiame nelengvame darbe.

Siūlomame Grąžinimo reglamente pateikiama įvairių naujovių. Spalio mėn. TVR tarybos posėdyje vyksiančiose diskusijose norėtume visų pirma aptarti vieną iš svarbiausių naujovių – siūlomą privalomą kitų valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimą.

Tarpusavio pripažinimas

Pastaruosius kelerius metus tarpusavio pripažinimo klausimas buvo keliamas aukščiausiu lygmeniu, o Europos Vadovų Taryba paragino valstybes nares pripažinti viena kitos priimtus sprendimus grąžinti¹. Tarpusavio pripažinimas nėra nauja priemonė: dėl jos, kaip neprivalomos priemonės, buvo susitarta dar 2001 m. Diskusijos dėl šios priemonės pirmą kartą buvo atnaujintos 2018–2019 m. atsižvelgiant į Tarybos įgaliojimus dėl Grąžinimo direktyvos naujos redakcijos. Į Tarybos įgaliojimus buvo įtrauktos kelios griežtesnės nuostatos dėl šios priemonės, tačiau kai kurios valstybės narės apgailestavo, kad naujoje redakcijoje nėra esminio sprendimo dėl sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo.

Pasiūlyme dėl Grąžinimo reglamento Komisija gerokai sustiprino tarpusavio pripažinimą, nustatydamą, kad kitų valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti pripažinimas pasibaigus pereinamajam laikotarpiui yra privalomas. Privalomą tarpusavio pripažinimą Komisija laiko viena iš pagrindinių Komisijos pasiūlytos bendros Europos grąžinimo sistemos sudedamųjų dalių.

Komisija siekia, kad privalomas tarpusavio pripažinimas būtų aiški žinia ne tik visiems neteisėtai esantiems trečiųjų šalių piliečiams, bet ir mūsų piliečiams, kad vienoje iš valstybių narių priimtas sprendimas grąžinti bus įgyvendintas visoje Šengeno erdvėje. Pasak Komisijos, tai taip pat turėtų atgrasyti nuo pasislėpimo ir nuo antrinio judėjimo, kurie tebėra didelė problema, ir padidinti savanoriško grįžimo atvejų skaičių. Praktiškai tarpusavio pripažinimas, palengvinamas Europos grąžinimo orderiu, kuris, pasak Komisijos, papildys nacionalinius sprendimus grąžinti ir apims pagrindinius jų elementus, turėtų užtikrinti procedūrų supaprastinimą, padėti išvengti dubliavimosi ir suteikti valstybėms narėms galimybę nepradėti grąžinimo proceso nuo pradžių, o tęsti procedūrą pereinant prie sprendimo grąžinti vykdymo užtikrinimo.

¹ Pavyzdžiui, 2023 m. vasario 9 d. Europos Vadovų Tarybos išvados (1/23).

Integracijos, migracijos ir išsiuntimo (IMEX – išsiuntimas) darbo grupės posėdžiuose vykusiose diskusijose dėl siūlomo Gražinimo reglamento daugelis valstybių narių atkreipė dėmesį į lankstumo poreikį ir administracinės naštos padidėjimo riziką, be kita ko, kiek tai susiję su tarpusavio pripažinimu ir Europos gražinimo orderiu. Daugelis valstybių narių laikosi nuomonės, kad dėl įvairių teisinių, praktinių ir operatyvinių problemų gali susiklostyti situacija, kai priimti nacionalinį sprendimą gražinti būtų lengviau, greičiau ir veiksmingiau nei pripažinti kitos valstybės narės priimtą sprendimą gražinti.

Pirmininkaujanti valstybė narė supranta, koks svarbus signalas būtų duotas privalomu sprendimų gražinti tarpusavio pripažinimu, tačiau taip pat girdi tvirtą valstybių narių raginimą suteikti lankstumo. Manome, kad tai būtų galima pasiekti padarius tam tikrų Komisijos pasiūlytų nuostatų, kuriomis reglamentuojamas privalomas tarpusavio pripažinimas, pakeitimų.

Todėl pirmininkaujanti valstybė narė į savo kompromisinį pasiūlymą įtraukė su privalomu tarpusavio pripažinimu susijusių ***papildomų išimčių***. Visų pirma, tais atvejais, kai manoma, kad priimant naują sprendimą gražinti gražinimo arba išsiuntimo procesas būtų spartesnis ir veiksmingesnis, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama pasirinkti šį kelią siekiant užtikrinti greitą gražinimą. Tas pats pasakytina apie atvejus, kai trečiosios šalies pilietis perduodamas kitai valstybei narei pagal Šengeno sienų kodekso 23a straipsnį arba pagal dvišalius susitarimus.

Kompromisiniame pasiūlyme taip pat toliau paaiškinama, kad Dublino bylos neįtraukiamos.

Be to, ***valstybėms narėms turėtų būti suteikta daugiau laiko, kol tarpusavio pripažinimas taps privalomas***, siekiant užtikrinti, kad jos galėtų geriau pasirengti šiam svarbiam etapui. Tarpusavio pripažinimas taps privalomas praėjus trejiems metams nuo Pakto taikymo pradžios, o ne vieniems metams, kaip siūlė Komisija.

Kiti pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinio pasiūlymo *elementai*: naudojimas Europos grąžinimo orderiu nėra privalomas – taip atsižvelgiama į valstybių narių susirūpinimą dėl nereikalingos administracinės naštos vengimo, taip pat pašalinamas sudėtingas kompensavimo mechanizmas, skirtas su grąžinimu susijusioms išlaidoms atlyginti, kai įgyvendinamas kitos valstybės narės priimtas sprendimas grąžinti.

Šie elementai *taip pat turėtų suteikti reikiamą lankstumą*, kurio valstybės narės pageidauja.

Galiausiai, mūsų pasiūlymas, kad *ateityje Komisija peržiūrėtų privalomo tarpusavio pripažinimo veiksmingumą* ir galėtų pasiūlyti tikslinius pakeitimus, turėtų mums padėti sukurti ateities iššūkiams pritaikytą mechanizmą.

Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad visi pirmiau nurodyti elementai, suteikiantys valstybėms narėms papildomo lankstumo, artimoje ateityje turėtų suteikti mums galimybę Europos Sąjungoje taikyti privalomą sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimą, o tai pasiųstų tvirtą žinią, kad išvengti grąžinimo pasislepiant kitoje valstybėje narėje yra neįmanoma, ir kartu užtikrintų, kad grąžinimas vyktų kuo greičiau ir sparčiau. Tai taip pat yra reglamento sritis, dėl kurios valstybėms narėms bus labai svarbu parodyti norą siekti kompromiso, kad būtų padaryta pažanga svarstant šį pasiūlymą.

Spalio mėn. įvyksiančiame TVR tarybos posėdyje ministrų prašoma pritarti pirmiau išdėstytam sprendimui, kuriuo siekiama privalomo kitų valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo.

Ministrų taip pat prašoma pateikti pastabų dėl papildomų privalomo tarpusavio pripažinimo išimčių aprėpties ir pobūdžio, kad būtų galima rasti tinkamą pusiausvyrą tarp viso tarpusavio pripažinimo potencialo išnaudojimo ir lankstumo išlaikymo.